

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave

BSO321-H-2022-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	02-05-2022 09:00	Termin:	2022 VÅR
Sluttdato:	16-05-2022 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave		
Flowkode:	203 BSO321 1 H 2022 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.:	428
---------------------	-----

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	7989
----------------------	------

Egenerklæring *: Ja

Jeg bekrefter at jeg har Ja registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:

Jeg godkjenner autalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Samvær ved plassering i slektsfosterhjem

Contact When Children Are Placed in
Kinship Care

Kandidatnr: 428

BSO321 Bachelor i sosialt arbeid

Fakultetet for helse- og sosialvitenskap

Institutt for velferd og deltaking

16.05.22

Antall ord: 7989

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Abstract

Kinship care as a child protection response is increasing as the preferred care option for children in the Norwegian Child Welfare Service. In addition, most children in kinship care have contact with their parents. This is consistent with legislation accentuating the right to have contact, which correlates to master narratives in which biological parent-child relationships are given considerable meaning. The purpose of this thesis is to generate new knowledge about children's views on contact in kinship care through answering the following thesis statement: *"How do children experience parental contact when placed in kinship care?"*. To examine this issue I have conducted a literature study based on articles established on semi-structured interviews with children and young people, where contact is addressed as a theme. My research findings indicate that children feel an absence of control regarding their contact arrangements, and that contact must take place in an emotionally safe environment embedded in the children's understanding of their relationship with their parents, to not become emotionally abusive. The social worker plays a critical role in monitoring contact and through researching children's experiences it becomes evident to develop a child-centred service, including workers who are qualified in communicating with children, helping them make sense of their lives, listening to their requests and acting appropriately upon them. Ultimately this study is not representative for all children's experiences with parental contact in kinship care. Nevertheless, the study reveals main trends along with variations around these, which emphasize the importance of pursuing specific information about how different children feel regarding their contact arrangements.

Innholdsfortegnelse

Abstract.....	1
1.Innledning	4
1.1.Bakgrunn for valg av tema og problemstilling	4
1.2.Avgrensing og begrepsavklaring	5
1.3.Oppgavens oppbygning	6
2.Teoretisk og juridisk rammeverk	6
2.1.Juridisk rammeverk.....	6
2.1.1.Barneverntjenestens mandat.....	6
2.1.2.Fosterhjemsplassing i slekt.....	7
2.1.3.Samværsretten	7
2.2.Barnevernfaglige prinsipper.....	8
2.2.1.Barnets beste.....	8
2.2.2.Biologiske bånd.....	9
2.2.3.Barns medvirkning.....	9
2.2.4.Utviklingsstøttende tilknytning	10
2.3.Tilknytningsteori	10
2.3.1.Tilknytningskvaliteter	10
2.3.2.Indre arbeidsmodeller	11
3.Metode	11
3.1.Vitenskapsteoretisk forståelsesramme.....	11
3.2.Litteraturstudie	12
3.3.Søkeprosessen	12
3.4.Presentasjon av utvalgte artikler	13
3.4.1.Artikkel 1 - Skoglund & Thørnblad.....	13
3.4.2.Artikkel 2 - Kiraly & Humphreys.....	14

3.4.3.Artikkel 3 - Aldgate	14
3.4.4.Artikkel 4 - Thørnblad & Holtan.....	14
3.4.5.Artikkel 5 - Burgess et al.	15
3.4.Kildekritikk	15
4.Presentasjon av forskningsfunn.....	16
4.1.Barns opplevelser av manglende kontroll i samværsordningen.....	17
4.2.Betydningen av informasjon for barns forståelse av samværsfortellingen	17
4.3.Samvær på barnets premisser	18
5.Drøfting.....	19
5.1.Barns medvirkning som forutsetning for fungerende samværsordninger	19
5.1.1.Utfordringer med et aktørperspektiv på barn	20
5.2.Å hjelpe barnet til å forstå samværsfortellingen	21
5.3.Utviklingsstøttende samvær	24
5.4.Et barnesentrert barnevern	26
6.Oppsummerende.....	27
7.Litteraturliste	29
Vedlegg 1. Søkelogg.....	35

1. Innledning

Norge har i løpet ut av de siste årene atskillige ganger blitt dømt av Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) for brudd på retten til familieliv i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) artikkel 8 (Alvik, 2021, s. 1). I alle sakene har EMD fremhevet at omsorgsovertakelse er et midlertidig inngrep, og at samvæspraksisen må tilrettelegges med mål om tilbakeføring til biologisk familie. EMK artikkel 8 legger videre føringer for at barn som må plasseres, i første rekke skal plasseres innen slekt eller nært nettverk (Bunkholdt, 2017a, s. 104). Holdningen om at plassering i slektsfosterhjem er til barnets beste når det ikke kan bo hjemme hos sine foreldre ble videre i lovfestet i 2018, hvor barneverntjenesten alltid skal "vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem" (Barnevernloven, 1992, § 4-22 tredje ledd). Slektsplasseringer vil dermed trolig øke i antall de neste årene. Med barnevernsreformen som trådte i kraft 01.01.2022 har kommunene også fått et økt faglig og økonomisk ansvar for barnevernet og oppfølging av fosterhjem, med mål om å sikre tidlig innsats, forebygging, bedre tilpasset hjelp, samt ivareta rettsikkerheten til barn og familier (Bufdir, 2022). Det foreligger dermed insentiver for å sikre fungerende samværsordninger ved slektsplassering, noe som innebærer økt behov for kunnskap om fenomenet.

1.1. Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

Under praksisperioden ved et hjelpetiltak i barnevernet jamfør barnevernloven § 4-4 andre ledd (1992), observerte jeg viktigheten av stabil, utviklingsstøttende omsorg i samspillet mellom foreldre og barn. Styrkingen av det biologiske prinsipp gjennom EMD dommene, samt det økte fokuset på samvæspraksis og rekruttering av slektsfosterhjem i norsk barnevern, startet en tankeprosess om hvilken effekt slike føringer har i vurderingen av barnets beste, og hvordan samværsordningen oppfattes av barna.

Kunnskapen som foreligger på feltet om samvær etter omsorgsovertakelse fremkommer i hovedsak fra empiriske studier om effektforskning (Bunkholdt, 2017a, s. 213). Det synes således å mangle forskning på hvordan samvær oppleves og erfares for involverte parter. Barn er i tråd med nyere forskning om barn og barndom, og FNs barnekonvensjon blitt mer

aktuelle å anse som handlende subjekter og kompetente aktører i eget liv (Angel, 2010, s. 141). Å studere barns opplevelser av samværsordningen, kan gi innsyn i hva de mener er gode samvær, og hva som er viktig for å få dette til.

Med bakgrunn i egne erfaringer fra praksis og tidligere nevnt samfunnsaktualitet og sosialfaglig relevans, ønsker jeg derfor å sentrere bacheloroppgaven min rundt barns erfaringer av samvær etter omsorgsovertakelse ved plassering i slektsfosterhjem. Ut fra dette temaet har jeg valgt å belyse denne problemstillingen:

”Hvordan erfarer barn samvær med foreldre ved plassering i slektsfosterhjem?”

1.2. Avgrensning og begrepsavklaring

Besvarelsen begrenses til å omhandle samvær mellom foreldre og barn som er plassert i slektsfosterhjem som et omsorgstiltak etter barnevernloven § 4-12 (1992).

Av hensyn til tid og oppgavens omfang vil oppgaven sentreres rundt hvilke tanker og erfaringer barn har med hensyn til samværene de har – eller ikke har med foreldrene, og hvilken implikasjon dette kan ha for sosialarbeidere ved organisering av samvær i barnevernet.

Barn defineres i oppgaven, i tråd med barnevernloven (1992, § 1-3), som personer fra 0-18 år.

Foreldre benyttes om foreldre som har foreldreskap etter barnelova (1981) på tidspunktet barneverntjenesten griper inn, før omsorgen var juridisk overført til barneverntjenesten.

Omsorgsovertakelse og **plassering** brukes i denne oppgaven om hverandre, og sikter til den formelle avgjørelsen som treffes når det offentlige overtar omsorgen for et barn i foreldrenes sted (Haugli & Havik, 2010, s. 14).

Samvær sikter i denne oppgaven til når barn og foreldre treffes og tilbringer kortere eller lengre tid sammen med hverandre i fosterhjemmet, hjemme eller på et nøytralt sted (Bunkholdt, 2017a, s. 138-139). Oppgaven vil også benytte ordet kontakt om samvær.

Slektsfosterhjem viser til offentlig omsorgsovertakelse og godkjenning av fosterhjem der

barnet har juridiske eller biologiske bånd til den ene eller begge fosterforeldrene (Holtan et al., 2020, s. 17, 19). Slektsfosterhjem i denne oppgaven viser i stor grad til barn som har etablerte relasjoner til sine fosterforeldre før en fosterhjemsavtale er inngått.

1.3.Oppgavens oppbygning

I kapittel 2 presenteres det rettslige rammeverket for samvær etter omsorgsovertakelse jamfør § 4-12 (Barnevernloven, 1992), samt oppgavens teoretiske tilnærming. Kapittel 3 redegjør for oppgavens vitenskapsteoretiske ståsted, samt valg av forskningsdesign og metode for datainnsamling. I kapittel 4 vil jeg fremstille studiens funn, og kapittel 5 vil diskutere funnene sett i lys av teoretiske perspektiv, lovgrunnlag og forskning. Avslutningsvis vil kapittel 6 inneholde en oppsummerende drøfting.

2.Teoretisk og juridisk rammeverk

Jeg vil i dette kapittelet presentere juridisk rammeverk og barnevernfaglige prinsipper relatert til samvær ved plassering i slekt, samt gi en innføring i tilknytningsteori for å kontekstualisere oppgavens tematikk.

2.1.Juridisk rammeverk

Myndighetene i Norge, herunder barneverntjenesten, påkreves etter legalitetsprinsippet hjemmel i lov ved integritetskrenkende inngrep, som regulering av foreldre-barn-relasjonen, ovenfor borgerne i samfunnet (Kjønstad et al., 2017, s. 461).

2.1.1.Barneverntjenestens mandat

Det er barnevernlovgivningen (1992) som legger føringer for barnevernstjenestens virksomhet. Lovens formål er jamfør § 1-1 (1992) å "sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid". Loven skal videre bidra til at barn og unge møtes med kjærlighet, trygghet og

forståelse, samt garantere gode og trygge oppvekstvilkår for alle barn og unge (1992, § 1-1).

2.1.2.Fosterhjemsplassing i slekt

Oppgaven omfatter plassering av barn med hjemmel i § 4-12 (Barnevernloven, 1992), som innebærer at barnevernet overtar omsorgen for barnet etter vedtak fra fylkesnemnda. § 4-12 betraktes som en tvangsparagraf, til tross for at det også er mulig å ordne plassering i medhold av § 4-12 når foreldrene samtykker (Bunkholdt, 2017a, s. 22). Fosterhjem tar i mot barn til oppfostring etter vedtak om omsorgsovertakelse i henhold til § 4-22 (Barnevernloven, 1992), og fosterforeldre utøver den daglige omsorgen på vegne av barnevernstjenesten.

Etter lovendringer i 2018 fastslår barnevernslovgivningen som nevnt tidligere at barnevernstjenesten alltid skal "vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem" (Barnevernloven, 1992, § 4-22 tredje ledd). Prop. 106 L (2012-2013, s. 70) viser til hvordan familieplasserte barn generelt sett klarer seg bedre enn andre fosterbarn, og fremstår med færre utilsiktede flyttinger, samt færre fysiske og psykiske helseproblemer. Det har imidlertid likevel eksistert ulike oppfatninger av om fosterhjem i egen slekt er å foretrekke når barn må flytte fra sine foreldre. I norsk barnevern har det foreligget en del skepsis som nå er i ferd med å avta, da flere studier viser til at det er liten forskningsmessig dekning for å avvise slektsfosterhjem som gode alternativer for plassering (Bunkholdt, 2017b, s. 73).

2.1.3.Samværsretten

"Barn og foreldre har, hvis ikke annet er bestemt, rett til samvær med hverandre" i henhold til § 4-19 (Barnevernloven, 1992). Det er fylkesnemnda som tar standpunkt til omfanget av samværsretten når det er fattet vedtak om omsorgsovertakelse (Barnevernloven, 1992, § 4-19 andre ledd). Barnevernsansatte er jamfør § 4-16 (Barnevernloven, 1992) forpliktet til å følge opp både barn og foreldre etter omsorgsovertakelse, og spiller herunder en viktig rolle med hensyn til tilrettelegging og oppfølging av samvær.

Retten til samvær er videre forankret i EMK og EMD sin tolkning av denne, samt FNs barnekonvensjon, som begge er ratifiserte og overgår norsk lov ved motstrid (Haugli & Havik, 2010, s. 27). EMK artikkel 8 (Menneskerettsloven, 1953) fastslår at "enhver har rett til respekt for privatliv og familieliv", og FNs barnekonvensjon artikkel 9 nr. 3 (Menneskerettsloven, 1990) uttrykker at "partene skal respektere den rett et barn som er atskilt fra en eller begge foreldrene har til å opprettholde personlig forbindelse og direkte kontakt med begge foreldrene regelmessig, med mindre dette er i strid med barnets beste". Retten til å opprettholde foreldre-barn-relasjonen fremgår således som utgangspunkt når barneverntjenesten overtar omsorgen for et barn, men gjelder ikke ubetinget. Inngrep og regulering av samværsordningen kan foretas, men må være i samsvar med lovens begrensinger (Haugli & Havik, 2010, s. 28).

2.2.Barnevernfaglige prinsipper

Barnevernloven (1992) er fundert på flere prinsipper som gir uttrykk for samfunnets grunnleggende verdier og syn på barn (Bunkholdt, 2017a, s. 43). Når avgjørelser om samvær skal treffes må juridisk og barnefaglig kunnskap integreres, og jeg vil videre gjøre rede for prinsippene om barnets beste, biologiske bånd, og barns medvirkning da disse fremstår som sentrale hensyn ved slike avgjørelser (Haugli & Havik, 2010, s. 81). Prinsippet om utviklingsstøttende tilknytning vil også gjøres rede for, da Prop. 106 L (2012-2013, s. 81) vektlegger tilknytnings- og relasjonskvalitet som relevant i vurderingen av barnets beste, selv om dette oppfattes som et psykologisk, og ikke et rettslig begrep.

2.2.1.Barnets beste

Hensynet til barnets beste fremstår som den viktigste retningslinjen for juridisk skjønnsutøvelse i barnevernet, og er nedfelt i både barnevernloven (1992, § 4-1) og barnekonvensjonen (Menneskerettsloven, 1990, artikkel 3 nr. 1). Hva som er til barnets beste, er både et normativt og empirisk spørsmål. Lovverket kan dermed ikke tolkes statisk, men må konfronteres med hva som til enhver tid foreligger av kunnskap og verdier knyttet til hva som anses som det beste for det enkelte barnet (Haugli & Havik, 2010, s. 82-83).

2.2.2. Biologiske bånd

Det biologiske prinsipp er en av grunnpilarene i barnevernlovgivningen (1992), og underbygger en forståelse av at foreldre som oppdrar sine egne barn har en egenverdi (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 30). Det biologiske prinsipp inngår ikke som en egen lovbestemmelse, men kommer blant annet til uttrykk i legalitetsprinsippet hvor det stilles strenge krav til lovhjemmel ved inngripende tiltak i familielivet, samt barn og foreldres rett til samvær med hverandre ved atskillelse.

2.2.3. Barns medvirkning

Barns rett til å medvirke i egen sak fremgår av barnevernloven (1992) §§ 1-6 og 6-3, og fastslår at alle barn som har fylt 7 år, samt yngre "barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter", skal gis tilstrekkelig og tilpasset informasjon, samt anledning til å uttale seg fritt i alle forhold som vedrører dem, samt FNs barnekonvensjon artikkel 12 (Menneskerettsloven, 1990). Barn kan videre gjøre partsrettigheter gjeldende ved fylte 15 år (Barnevernloven, 1992, § 6-3 andre ledd). I Prop. 133 L (2020-2021, s. 60-61) foreslo barne- og familiedepartementet å ytterligere styrke barns rett til medvirkning i det nye barnevernsloven (2021) som nå venter på ikrafttredelse. I kunngjøringen av loven er blant annet aldersgrenser for medvirkning fjernet, barns rett til å bli hørt i saker for fylkesnemnda tydeliggjort, og det er lovfestet unntak for private parters rett til dokumentinnsyn for å sikre barnets muligheter til å uttale seg fritt til barnevernstjenesten (Barnevernsloven, 2021, §§ 4-1, 12-6, 14-13).

Styrkingen av barns rettsikkerhet gjennom rett til medvirkning kan korrelere med at barn i tråd med nyere forskning og FNs barnekonvensjon er blitt mer aktuelle å anse som handlende subjekter og kompetente aktører i eget liv (Angel, 2010, s. 141).) En økt samfunnsinteresse for barns velferd og rettigheter, samt en deprivatisering av barndom og foreldreskap det siste århundret, synes å ha endret barndommens sosiale konstruksjon og slik fått konsekvenser for foreldre/stat relasjonen og perspektiver på barn i ulike institusjoner (Thelen & Haukanes, 2010, s. 12).

2.2.4.Utviklingsstøttende tilknytning

Barnevernet har ansvar for å sikre barns utvikling i henhold til § 4-1 (Barnevernloven, 1992). Det ble i Prop. 106 L (2012-2013, s. 81-83) anbefalt etablering av et utviklingsstøttende tilknytningsprinsipp, som skulle gis forrang i forhold til det biologiske prinsippet, i saker hvor barnets utvikling ble hindret av dårlig tilknytnings- og relasjonskvalitet. Utviklingsstøttende omsorg sikter ifølge Bunkholdt (2017a, s. 46) til at omsorgspersonen engasjerer seg positivt i og med barnet ved å se det, skjønne barnets signaler, samt svare på signalene slik at barnet føler seg sett, forstått og ivaretatt. Utvalget la forskning som viste til samspill med omsorgspersoner som avgjørende for barns fungering og utvikling, til grunne for anbefalingen, og hevdet at dette måtte tillegges avgjørende vekt i beslutningsprosesser om samvær, tilbakeføring og bosted i barnevernsaker (Prop. 106 L, 2012-2013, s. 82).

2.3.Tilknytningsteori

Tilknytningsteori har i dag en sentral posisjon i forståelsen av barns sosiale relasjoner, og det grunnleggende arbeidet med å utarbeide et tilknytningsperspektiv på separasjon og tap ble gjennomført av psykiateren John Bowlby (Smith et al., 2019, s. 139). Tilknytning kan defineres som "et varig emosjonelt forhold som forener et barn med en omsorgsperson over tid og på tvers av fysisk avstand" (Smith et al., 2019, s. 10). Stabilitet og kontinuitet synes dermed som viktige begreper. Foreldres omsorgsatferd korrelerer videre ifølge Bowlby med barnets tilknytningsatferd, da tilknytning er organisert som et atferdssystem med et innstilt mål om mental eller fysisk nærhet til omsorgspersonen, en innstilling som varierer i takt med omgivelsene rundt barnet (Smith et al., 2019, s. 15-16). Det er dermed ikke et spørsmål om eller i hvilken grad barn er tilknyttet sine omsorgspersoner, men om tilknytningens kvalitet, og om den er utviklingshemmende eller utviklingsfremmende for barnet (Sjøvold & Furuholmen, 2020, s. 62).

2.3.1.Tilknytningskvaliteter

Bowlbys ideer ble videre utviklet av den amerikanske psykologen Mary Ainsworth, som la frem en hypotese om at barns tilknytningsrelasjoner ville variere med hensyn til trygghet,

basert på barnas erfaringer med hvor responsiv og sensitiv omsorg de har mottatt fra sine foreldre (Smith et al., 2019, s. 11). Hun identifiserte gjennom sine studier tre tilknytningskvaliteter, trygg tilknytning, utrygg, organisert, ambivalent tilknytning og utrygg, engstelig og avvisende tilknytning, hvor det senere er identifisert en fjerde, desorganisert tilknytning (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 72). Hver av kvalitetene sikter til barns relasjonskompetanse, her beskrevet som deres evne til å knytte seg til andre mennesker.

2.3.2. Indre arbeidsmodeller

Bowlbys navn er også knyttet til begrepet indre arbeidsmodeller, som kan forstås som implisitte forståelser, eller kognitive representasjoner av hvordan barnet selv blir oppfattet av en bestemt tilknytningsperson, og skaper videre forventninger om hvordan denne personen vil handle ovenfor selvet i tilknytningsrelevante situasjoner (Smith et al., 2019, s. 16). Antakelsene gir også ulike betingelser for barnets videre atferdsmessige, emosjonelle og kognitive utvikling, da barnet ut fra sin indre arbeidsmodell selektivt vil søke og tolke informasjon som bekrefter den forståelsen det har om seg selv og andre (Haugli & Havik, 2010, s. 72).

3. Metode

Metode er en fremgangsmåte som benyttes for å innhente og etterprøve kunnskap om virkeligheten (Thomassen, 2006, s. 63). For å oppdrive ny viten må vitenskapelige metoder anvendes for å få svar. Problemstillingen "Hvordan erfarer barn samvær med foreldre ved plassering i slektsfosterhjem?" besvares kvalitativt gjennom en litteraturstudie. En kvalitativ tilnærming til forskningsspørsmålet er valgt, da en kvalitativ forskningsprosess ifølge Brottveit (2018b, s. 62, 65) retter seg mot hvordan vi kan forstå og begrepsfeste den sosiale virkeligheten vi omgir oss med.

3.1. Vitenskapsteoretisk forståelsesramme

Valget av kvalitativ metode begrunnes ytterligere med oppgavens vitenskapsteoretiske

forståelsesramme hermeneutikken, som betegnes som en fortolkende vitenskap hvor siktemålet er å forstå og fortolke mening i et foreliggende datamateriale, samt konstruere nye meningsammenhenger av den virkeligheten som studeres (Brottveit, 2018a, s. 29). Jeg har egne erfaringer fra praksis og kunnskap om faglige begreper og teorier om samvær. Det synes dermed viktig å innta en kritisk posisjon til hvordan min forforståelse kan prege min utvelgelse, og fortolkning av meningsinnholdet i datamaterialet. Da jeg gjennom en litteraturstudie vil fortolke tidligere forskeres allerede fortolkede virkelighet, vil det også være nødvendig å innta en kritisk posisjon til hvilke forskningsetiske utfordringer som oppstår i analyse av datamaterialet som følge av dette.

Til grunn for oppgaven ligger også et syn på virkeligheten som sosialt konstruert. Sosial konstruktivisme legger ifølge Thomassen (2006, s. 180) vekt på kontekst og språklig sosial interaksjon som betingelse for kunnskap, og etablering av menneskets virkelighetsforståelse. Hvordan barn og tidligere forskere forholder seg til og begrepsliggjør samvær kan dermed bidra til å konstruere fenomenet. Dette fordrer en bevissthet om at subjektive virkelighetsforståelser er forhandlet frem, samtidig som jeg må stole på intervjudeltakernes erfaringer og tidligere forskeres tolkning av disse. Kunnskap fremstår slik foranderlig, og nye tenkemåter og diskursive praksiser som oppfatter barn som kompetente aktører kan bidra til å avdekke ny viten om samvær ved slektsplassering (Thomassen, 2006, s. 181).

3.2.Litteraturstudie

Litteraturstudie som metode er en systematisk innhenting og analyse av litteratur som relateres til et spesifikt forskningsspørsmål (Aveyard, 2019, s. 2). Litteraturstudier er ifølge Aveyard (2019, s. 4) av betydning for sosialt arbeid, da nevnt profesjonsutøvelse fordrer et oppdatert kunnskapsgrunnlag, og litteraturstudier gir en sammenfatning av eksisterende forskning. Litteraturstudie er valgt som oppgavens metodiske tilnærming for datainnsamling, da en gjennomgang av forskning relatert til flere barns erfaringer med samvær i slektsfosterhjem, vil være mer representativ for barns erfaringsbasert kunnskap, og dermed mer anvendelig for implikasjon for sosialarbeidere i praksis.

3.3.Søkeprosessen

I søkeprosessen ble databasene SocINDEX, PsycINFO, og Idunn brukt. Google Scholar ble også benyttet som en supplerende kilde, da litteraturen på feltet synes begrenset, til tross for at søkemotoren benytter algoritmer som leder deg tilbake til tidligere søk og slik kan hindre frembringelsen av ny kunnskap, og således vurderes som mindre avansert ved profesjonelle søk (Gusenbauer & Haddaway, 2020, s. 196). Et utvalg av søkeordene som ble benyttet var *barn, children, barns erfaringer, children's experiences, children's perspectives, slektsfosterhjem, kinship care, samvær, contact, visitation rights, parental visitation, foreldre, parents* og *family*. For å utvide og avgrense søket ble kombinasjonsordene AND og OR benyttet i kombinasjon med søkeordene, samt anførselstegn slik at databasen søkte på ordene sammen og ikke separat (Aveyard, 2019, s. 85). For å systematisere litteratursøket og identifisere litteraturen som best besvarte min problemstilling, ble flere inklusjonskriterier utviklet (Aveyard, 2019, s. 75). Litteraturen måtte ha et kvalitativt forskningsdesign, baseres på empiri som inkluderte barn eller unge voksne som hadde vært plassert i slektsfosterhjem som barn sine erfaringer, samt inkludere samvær og kontakt med foreldre som tema. Litteraturen måtte videre være basert på nylig publisert forskning, og være fagfellevurdert av hensyn til litteraturstudiens aktualitet og kvalitet. Flere sammendrag ble lest før relevante artikler ble valgt ut og gjennomgått. En fullstendig, systematisk oversikt over oppgavens litteratursøk redegjøres for i vedlegg 1.

3.4.Presentasjon av utvalgte artikler

Etter fullført søkeprosess ble følgende fem artikler valgt ut, og disse utgjør resultatet av mitt litteratursøk. Artiklene identifiserer ulike forhold som er relevante for å besvare min problemstilling om barns erfaringer med foreldresamvær ved plassering i slekt.

3.4.1.Artikkel 1 - Skoglund & Thørnblad

Studien til Skoglund og Thørnblad (2021, s. 212, 216-217) tar for seg semistrukturerte intervjuer gjennomført i Norge i 2015 med 26 unge voksne i alderen 19-29 år, hvor gjennomsnittsalderen var 22 år. Studien bestod av 15 kvinner og 11 menn, som alle var plasserte i slektsfosterhjem etter § 4-12 (Barnevernloven, 1992) som barn. Formålet med

studien var å belyse hvilke problemer som kan oppstå med foreldresamvær i barnevernet, og utfordre narrativer om at samvær er et gode for både foreldre og barn. De unge ble bedt om å fortelle fritt om sin oppvekst, familie, samt livet i dag. Der hvor foreldrekontakt ikke ble adressert av informantene selv, ble temaet trukket inn av intervjuer gjennom åpne spørsmål.

3.4.2.Artikkel 2 - Kiraly & Humphreys

Studien til Kiraly og Humphreys (2013, s. 317-318) baserer seg på semistrukturerte intervju med 16 barn og unge i alderen 10-29 år, samt en 40 åring, og to fokus grupper med totalt 5 unge voksne i aldersgruppen 17-23 år gjennomført i tidsperioden 2010-2012 i Australia. Studien bestod av 14 kvinner og 7 menn, hvor av 15 av barna var eller hadde vært langtidsplasserte i formelt slektsfosterhjem. Formålet med studien var å utforske barnas kontakt med familien ved plassering i slekt, og hvilke støttende tiltak som kunne bedre barnas opplevelse av kontakt.

3.4.3.Artikkel 3 - Aldgate

Artikkelen til Aldgate (2009, s. 51-52) baserer seg på funn fra en skotsk studie fra 2006, som tar for seg intervju med 30 barn i aldersgruppen 8-16 år. Studien bestod av 17 kvinner og 13 menn, som alle hadde vært plassert i formelt slektsfosterhjem i minimum 6 måneder. Formålet med studien var å få en dypere innsikt i barns erfaringer med plassering i slektsfosterhjem, og barns perspektiver på foreldrekontakt og sosialarbeidere inngår som en del av funnene.

3.4.4.Artikkel 4 - Thørnblad & Holtan

Studien til Thørnblad og Holtan (2011, s. 54-55) baseres på semistrukturerte intervjuer utført i 2008 med 9 unge voksne, 4 menn og 5 kvinner, i aldersgruppen 18-22 år, som hadde erfaringer fra langtidsplassing i slektsfosterhjem i Norge. Studien var en oppfølgingsstudie av intervjuer med 17 barn fra 2000. Formålet med studien var å undersøke hvordan unge voksne i slektsfosterhjem forstår sine familierelasjoner. Kontakt med foreldre i oppveksten

var en del av tematikken intervjuene rettet seg mot, og et sentralt tema i analysen av datamaterialet. Alle foreldrene hadde hatt muligheten til å gjennomføre samvær med sine barn.

3.4.5. Artikkel 5 - Burgess et al.

Studien til Burgess et al. (2010, s. 298-299) baseres på semistrukturerte intervjuer med 12 barn i alderen 11-17 år, hvor av 10 av barna var plasserte i formelle slektsfosterhjem i Skottland. Formålet med studien var å utvikle en forståelse av barns perspektiver og erfaringer med å bo i slektsfosterhjem. Kontakt med nære familiemedlemmer inngikk som tema i intervjuet.

3.4. Kildekritikk

Alle studiene er oppførte i fagfelleverderte tidsskrift. Selv om dette ikke er synonym med kvalitetssikring, betraktes det som en kvalitetsindikator, og studiene vurderes dermed som troverdige. Studiene til Skoglund og Thørnblad (2021), og Kiraly og Humphreys (2013) vurderes likevel som mer legetime i forhold til de andre studiene grunnet nyere utgivelsesår, og da forskningsspørsmålet utelukkende sentreres rundt barns erfaringer med foreldresamvær ved plassering i slekt, og er hovedfokus i den empiriske analysen. Skoglund og Thørnblads (2021) problemorienterte fokus kan imidlertid ha en innvirkning på deres fortolkning av empirien.

Forskningsmiljøet knyttet til slektsfosterhjem i Norge synes videre begrenset, og jeg har derfor valgt å inkludere to studier hvor Thørnblad er medforfatter (Skoglund & Thørnblad, 2021; Thørnblad & Holtan, 2011). Den eksisterende forskningen på feltet synes også begrenset internasjonalt, og jeg har således valgt å inkludere studien til Aldgate fra 2009, selv om jeg må være kritisk til studiens alder og dens anvendelighet for barnevernfaglig arbeid i dag.

Flere av studiene har en retrospektiv tilnærming, hvor unge voksne fosterbarn deltar med sin erfaringsbasert kunnskap (Skoglund & Thørnblad, 2021; Kiraly & Humphreys, 2013;

Thørnblad & Holtan, 2011). Jeg har med hensikt valgt å inkludere barns perspektiver med et bredt aldersspenn, herunder unge voksne da det er viktig å forholde seg til at samværsfortellinger ikke tolkes isolert sett, og tid, modenhet og refleksjonsevne kan innvirke på forståelse og erfaringer. Imidlertid kan en retrospektiv tilnærming slik også ha implikasjoner for datamaterialet, da empirien blir basert på erfaringene de unge voksne husker. Ingen av studiene som presenteres i min litteraturstudie inkluderer barn under 8 år, selv om flere av intervjudeltakerne har vært plasserte siden de var sped- og småbarn. Selv om en nedre aldersgrense synes å begrense min empiri, fordrer en slik fastsettelse en etisk refleksjon rundt barns forståelser, modenhet, samt hensyn til hvilken sårbar situasjon de befinner seg i.

Rekrutteringsprosedyrer med omfattende samtykkeprosedyrer kan også fremstå som en begrensning i forskningen, da det er lettere å få tilgang til unge som har positive erfaringer med plasseringen, og bor i stabile fosterhjem (Burgess et al., 2010, s. 304; Skoglund & Thørnblad, 2021, s. 225). I flere av studiene var fosterforeldrene tilstede eller i naborommet under intervjuet, noe som også kan ha preget hvilke erfaringer barna delte (Kiraly & Humphreys, 2013; Aldgate, 2009; Burgess et al, 2010). Den erfaringsbaserte kunnskapen som presenteres i denne litteraturstudien er derfor ikke representativ for alle barns erfaringer med foreldresamvær ved plassering i slekt, men viser hovedtrender og variasjoner rundt disse, og understreker nødvendigheten av å få detaljert og konkret rede på hvordan ulike barn erfarer, føler og tenker omkring sine samvær (Haugli & Havik, 2010, s. 74).

4. Presentasjon av forskningsfunn

Jeg vil i dette kapittelet presentere forskningsfunnene fra min litteraturstudie. For å analysere funnene ble en tematisk analyse benyttet, da en slik analyse ifølge Aveyard (2019, s. 141) bidrar til å identifisere gjennomgående tema i den eksisterende litteraturen på feltet. Jeg har strukturert min analyse etter Braun og Clark (2006, s. 79, 87) sin modell. Basert på koding av min samlede data, fremstår følgende tema som relevante for å drøfte oppgavens problemstilling: barns opplevelser av manglende kontroll i samværsordningen, betydningen av informasjon for barns forståelse av samværfortellingen, samt barns ønske om samvær

utformet på deres premisser.

4.1. Barns opplevelser av manglende kontroll i samværsordningen

I samtlige studier fremstår mangelen på kontroll barn og unge følte de hadde i samværsordningen som en stor utfordring (Skoglund & Thørnblad, 2021; Kiraly & Humphreys, 2013; Aldgate, 2009; Burgess et al, 2010). Noen av de yngste barna i studien til Kiraly og Humphreys (2013, s. 322-323) syntes å gå med på ulike mengder uønsket foreldrekontakt fordi de følte at de måtte, og flere av de unge fortalte at de selv hadde måtte ta ansvar for å begrense uønsket kontakt. Flere av barna og de unge voksne i studien til Burgess et al. (2010, s. 302) og Skoglund og Thørnblad (2021, s. 219) håndterte videre svært ukomfortable omstendigheter knyttet til foreldrekontakt, hvor manglende regulering og grenser i samværet resulterte i ustabilitet og en potensiell fare for barna. Aldgate (2009, s. 58) viser i sin studie til at barna som ikke ønsket samvær enten hadde blitt plassert, eller gjennomgått grov omsorgssvikt som små barn.

Imidlertid opplevde andre derimot sorgreaksjoner ved restriksjoner i kontakten (Kiraly & Humphreys, 2013, s. 323; Burgess et al., 2010, s. 302). Ønsket om økt foreldrekontakt og samvær opptok majoriteten av barna i studien til Aldgate (2009, s. 58). Skoglund og Thørnblad (2021, s. 219-220) viser til hvordan restriksjoner i foreldrekontakten førte til at barna stod i opposisjon til fosterforeldre, ikke aksepterte gitte restriksjoner, og søkte mot å tilbringe mer tid med foreldrene i en søken etter identitet og tilhørighet, uten å forstå omfanget og konsekvensene av dette.

4.2. Betydningen av informasjon for barns forståelse av samværsfortellingen

Barns erfaringer med foreldresamvær synes videre basert på mine funn, å kunne relateres til informasjonen barna blir tildelt. Barns tolkninger av samværsfortellingen skjer ikke isolert sett, og både fosterforeldre, foreldre og sosialarbeidere sine forklaringsmodeller innvirker på barnets forståelse. Både i studien til Thørnblad og Holtan (2011, s. 58), og Kiraly og Humphreys (2013, s. 325) vektlegger unge en form for åpenhet som avgjørende for etableringen av kontakt med sine foreldre i oppveksten. Samværet må være ønskelig fra

fosterforeldrenes og barnevernets side, samt bidra til en inkluderende praksis ovenfor foreldrene. Skoglund og Thørnblad (2021, s. 222-223) viser også til hvordan en slik åpenhet kan bidra til å danne mening for barnet, og slik prege deres samværerfaringer. To unge voksne i deres studie hadde begge erfaringer med samvær som uteble, hvor den ene fremstilte morens fravær som mangel på lyst, i motsetning til den andre som forstod fraværet som et resultat av rus, ikke mangel på lyst, en versjon som ikke stilte spørsmål ved morens kjærlighet til henne.

Flere barn i andre studier uttrykte også ambivalente følelser knyttet til ønsket om kontakt, da de lengtet etter foreldreomsorg som reflekterte sosiale idealer, samt erfarte tristhet og sinne knyttet til foreldrenes avvising (Burgess et al., 2010, s. 303; Kiraly & Humphreys, 2013, s. 322). Videre syntes også flere barn å mangle tilpasset informasjon om hvorfor de er plasserte, eller hvorfor det er restriksjoner i samværsavtalen (Skoglund & Thørnblad, 2021, s. 220-222; Aldgate, 2009, s. 52).

4.3. Samvær på barnets premisser

Til tross for at flere av barna beskriver utfordringer og vanskelige følelser relatert til samvær, fremstår foreldrerelasjonen og vedlikehold av denne gjennom kontakt, som viktig for en overvekt av barna (Kiraly & Humphreys, 2013; Skoglund & Thørnblad, 2021; Aldgate, 2009; Thørnblad & Holtan, 2011; Burgess et al., 2010). Unge voksne i studien til Skoglund & Thørnblad (2021, s. 223) uttrykte at samværene heller burde blitt regulert mer hensiktsmessig, og hatt et annet og bedre innhold for å unngå uønskede erfaringer. De eneste utelukkende positive beskrivelsene av foreldrekontakt assosieres av barna til frivillige samvær i en uformell, følelsesmessig trygg setting, som springer ut av barnas forståelse av relasjonen til deres foreldre (Kiraly & Humphreys, 2013, s. 322, 325). Påtvunget samvær både med og uten tilsyn, hvor det foreligger forventninger om at barnet skal bidra til å sikre samværets kvalitet beskrives som belastende, og forårsaket mye sinne og nød hos barna (Kiraly & Humphreys, 2013, s. 322; Skoglund & Thørnblad, 2021, s. 221).

Funn fra min litteraturstudie tyder videre på en manglende sammenheng i arbeidet, og at barn i ulik grad har opplevelse av at samværsordningen reguleres eller på andre måter

preges av barnevernets involvering (Thørnblad & Skoglund, 2011; Aldgate, 2009; Skoglund & Thørnblad, 2021; Kiraly & Humphreys, 2013; Burgess et al., 2010). Barna uttrykte et ønske om å bli lyttet til, og etterspurte sosialarbeidere med en barnesentrert praksis, med kompetanse i samtalemotodikk med barn og i å innta barneperspektivet, slik at de kunne få uttrykke hvordan samværene kunne utformes på deres premisser (Aldgate, 2009, s. 54-55; Kiraly & Humphreys, 2013, s. 324).

5. Drøfting

I dette kapitlet vil jeg diskutere funnene sett i lys av teoretiske perspektiv, lovgrunnlag og forskning opp mot oppgavens problemstilling:

"Hvordan erfarer barn samvær med foreldre ved plassering i slektsfosterhjem?"

5.1. Barns medvirkning som forutsetning for fungerende samværsordninger

Medvirkning skal fremme barnets perspektiv, og bidra til at avgjørelser som fattes er til barnets beste (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 50). Selv om barns rett til medvirkning i egen barnevernssak er lovfestet og ratifisert gjennom konvensjoner, kan det basert på mine funn diskuteres hvorvidt det samsvarer med praksis at barns stemmer blir hørt i tilrettelegging og oppfølging av samvær med sine foreldre. Som beskrevet i funnkapitlet fremstår barns opplevelser av manglende kontroll i samværsordningen som en stor utfordring, og medvirkning synes å fremstå som en viktig forutsetning for det barna beskriver som positiv foreldrekontakt (Skoglund & Thørnblad, 2021; Kiraly & Humphreys, 2013; Aldgate, 2009; Burgess et al, 2010).

Mine funn samsvarer videre med en rapport utformet av Forandringsfabrikken (2021, s. 14-17), som viser til at majoriteten av barna som lever i det norske barnevernet opplever at de ikke får være med å bestemme i spørsmål relatert til eget foreldresamvær. Barnas opplevelser av manglende kontroll, synes gjennom mine funn å reflektere både erfaringer med uønsket eller uregulert kontakt, samt erfaringer med uønskede restriksjoner i kontakten (Skoglund & Thørnblad, 2021; Kiraly & Humphreys, 2013; Aldgate, 2009; Burgess

et al, 2010). Til tross for at barn har erfaringer med ulike følelser og ønsker for reguleringen av samværsordningen, viser en sammenfatning av forskning at barn i større grad etterspør å bli konsultert vedrørende samvær- og kontaktordningene sine (Stang & Baugerud, 2018, s. 32-33).

Når barns formidling av meninger og kunnskap blir anerkjent av viktige voksenpersoner rundt barnet, kan det bidra til å styrke barnets mestringsevne og egenverdi (Ellingsen et al., 2014, s. 119). En slik påstand underbygges av barn og unge som har opplevd medvirkning, og beskriver at de følte seg verdsatt, inkludert og anerkjent (Forandringsfabrikken, 2021, s. 14-15). Ytterligere kan barn oppleve en større grad av ansvar og delt forpliktelse for beslutningene som fattes, når de selv har deltatt aktivt og medvirket i beslutningsprosessen (Paulsen & Studsrød, 2019, s. 31). Økt medvirkning kan slik tenkes å øke treffsikkerheten vedrørende utformingen av samværsordningen rundt barnet, og forenkle iverksettelsen av tiltak. Medvirkning kan således antas å øke forutsetningene for at barneverntjenestens beslutninger om samvær leder til fungerende samværsordninger, som oppfattes som positive av barna selv.

5.1.1.Utfordringer med et aktørperspektiv på barn

Imidlertid kan man ved å betrakte barn utelukkende som aktører stå i fare for å overlate ansvaret for viktige valg og vanskelige konflikter i deres liv til barnet selv (Angel, 2010, s. 142). Å ivareta barns sikkerhet inngår i barneverntjenestens oppdrag, og tvetydigheten i aktørperspektivet på barn blir synlig i spenningsfeltet mellom barns rett til beskyttelse på den ene siden, og barns rett til å bli hørt i samsvar med dets alder og modenhet på den andre siden, noe som fremgår av både FNs barnekonvensjon (Menneskerettsloven, 1990, artikkel 12) og barnevernloven (1992, §§ 1-1, 1-6, 6-3). Implisitt tillegger ordlyden noen rett til å vurdere barnets modenhet og fortolke forståelsen av alder, og Angel (2010, s. 142) hevder at vurderingen dermed lett tillegges voksne som står i en omsorgsposisjon ovenfor barnet. Alle som er i kontakt med barn, herunder barneverntjenesten, har således en felles utfordring i å betrakte barn som selvstendige subjekter, parallelt med at de ikke frarøver barn muligheten til å ikke klare å ordne opp på egen hånd (Angel, 2010, s. 143).

At barn har rett til å uttale seg, må derfor ikke forstås som synonymt med at alle barn ønsker

eller må uttale seg. Barn som er plasserte kan ha kompliserte lojalitetsbånd og emosjonelle bånd både til foster- og opprinnelsesforeldre, til tross for at de er plasserte i slekt, og kan således vegre seg mot å svare, noen fordi de ikke vil, andre fordi de tenker at kritikk av ordningen kan skape konflikt, eller fordi det er vanskelig å kjenne etter og å sette ord på følelser og tanker (Bunkholdt, 2017a, s. 236). Relatert til dette kan det videre stilles spørsmål om i hvilken grad kompliserte lojalitetsbånd og emosjonelle bånd reduserer muligheten til fri meningsutveksling, og hvor reelt det er å hevde at barn er frie i sine meninger, ønsker og preferanser (Bunkholdt, 2017a, s. 150).

Sett under ett kan det dermed diskuteres om barns medvirkning utelukkende er positivt, og om det kan fremstå som en unødvendig belastning for barnet, da tema om samvær kan vurderes av sosialarbeideren som smertefulle og opprivende, og barns meninger vektes som umodne og under press av andre (Ellingsen et al., 2014, s. 117). Likevel har barn en lovfestet rett til å bli hørt, og både mine forskningsfunn, og en sammenfatning av eksisterende forskning tilsier at barna selv etterspør å bli konsultert vedrørende samvær- og kontaktordningene sine. Således synes ikke spørsmålet å være om medvirkning i egen sak er til barnets beste, men heller hvordan barnevernstjenesten kan bistå i tilrettelegging av en medvirkningspraksis til barnets beste (Paulsen, 2022, s. 21-22).

5.2.Å hjelpe barnet til å forstå samværsfortellingen

En studie gjennomført av Enroos et al. (2021) viser til tilstrekkelig, tilpasset informasjon og frihet fra utilbørlig påvirkning som forutsetning for barns medvirkning i egen barnevernssak. Dette kan relateres til funn fra min studie om betydningen av informasjon for barns forståelse av samværsfortellingen, samt åpenhet og en inkluderende praksis som forutsetning for etableringen av foreldrekontakt (Kiraly & Humphreys, 2013; Skoglund & Thørnblad, 2021; Aldgate, 2009; Thørnblad & Holtan, 2011; Burgess et al., 2010). Barns tolkninger av samværsfortellingen skjer ikke isolert sett, og både fosterforeldre, foreldre og sosialarbeidere sine forklaringsmodeller synes å innvirke på barnets forståelse av seg selv samt foreldre og barn-relasjonen.

Sett i lys av et tilknytningsteoretisk perspektiv synes barnets forståelse av informasjon å

være preget av dets indre arbeidsmodeller, en implisitt forståelse grunnet i foreldrenes omsorgsutøvelse som fremmer eller begrenser tilgangen på informasjon (Smith et al., 2019, s. 16, 145). Barn som har overveiende negative omsorgserfaringer, og har utviklet en utrygg eller desorganisert tilknytningskvalitet, vil ifølge Haugli og Havik (2010, s. 72) tendere til å utvikle grunnleggende antagelser om seg selv som ikke verdt å elske, at det ikke kan mestre, samt at andre er uforutsigbare og ikke til å stole på. Forskning viser videre til at fosterbarn har større risiko for å utvikle utrygge tilknytningskvaliteter enn andre barn (Jacobsen, 2017, s. 132).

På den andre siden viser også forskning til at barn som flytter innenfor slekten, i større grad føler seg velkommen og verdsatt, noe som kan redusere egosentriske tolkninger knyttet til både omsorgssvikten og selve flyttingen (Bunkholdt, 2017b, s. 74). Dette er likevel ikke synonymt med at barn i slektsfosterhjem ikke innehar en relasjonell sårbarhet som følge av omsorgssvikt, som videre kan prege deres forståelse av samværsfortellingen. Det synes dermed viktig at de voksne rundt barn med utrygge samspillserfaringer, evner å møte barnet med en utviklingsstøttende samspillsaktivitet som over tid gjør barnet bevisst på at den gamle modellen ikke lenger er hensiktsmessig (Smith et al., 2019, s. 147).

Videre konstrueres barns forståelse relatert til foreldrekontakt og samvær basert på det informasjonsgrunnlaget de har fått tildelt av omgivelsene sine (Haugli & Havik, 2010, s. 88). Min studie tyder på at flere av barna syntes å mangle tilpasset informasjon om hvorfor de er plasserte, eller hvorfor det er restriksjoner i samværsavtalen (Skoglund & Thørnblad, 2021, s. 220-222; Aldgate, 2009, s. 52). Et slikt funn synes også å være representativ for et flertall av barna i det norske barnevernet (Forandringsfabrikken, 2021, s. 44). Kontinuitet i nære relasjoner og opplevelsen av en sammenhengende livshistorie, synes videre å bidra til å opprettholde tilknytning og identitet (Bunkholdt, 2017c, s. 428). Når barn således opplever brudd i kontinuiteten uten at de får tilstrekkelig med aldersadekvat informasjon til å danne seg en informert mening, samt støtte til å bearbeide egen livssituasjon, kan dette resultere i både sorgreaksjoner, lojalitetskonflikt, og dannelsen av urealistiske bilder av foreldrene i en demoniserende eller glorifiserende retning, som potensielt kan fungere hemmende på barnets videreutvikling (Bunkholdt, 2017c, s. 428-432). Forvirrende er det også om samvær blir en arena for påvirkning, og barna blir tildelt ulike forklaringsmodeller og ikke vet hvilken informasjon de skal forholde seg til (Skoglund & Thørnblad, 2021, s. 221-222; Aldgate, 2009,

s. 52).

Mine funn tilsier således at en form for åpenhet og inkluderende praksis mellom foreldre, fosterforeldre og barneverntjenesten er avgjørende for barns forståelse og etablering av kontakt med sine foreldre i oppveksten (Thørnblad & Holtan, 2011, s. 58; Kiraly & Humphreys, 2013, s. 325). Dette samsvarer med forskning som underbygger viktigheten av et godt samarbeid og positiv kontakt mellom foreldresettene, og forskning som viser til at barn svært dårlig tåler å leve i en situasjon preget av konflikt mellom voksne som barnet er avhengig av (Sundt, 2017, s. 419). Grunnet fosterforeldre i slekts unike ståsted i relasjon til biologiske foreldre og barnet, kan det diskuteres om forutsetningene for en inkluderende praksis i større grad er oppfylt, da partene gjerne har en mer naturlig relasjon til hverandre ved samvær og flere naturlige treffpunkt (Bunkholdt, 2017b, s. 75). En slik påstand synes å stemme overens med forskning som viser til at barn i slektsfosterhjem oftere har samvær med sine foreldre enn barn i nøytrale fosterhjem (Holtan, 2002, s. 99; McWey & Cui, 2017, s. 689).

På den andre siden kan slike relasjoner fremstå utfordrende om de gir grunnlag for en allianse som vanskeliggjør barneverntjenestens arbeid, og fosterforeldrene ikke greier å overholde samværsavtalen og skjerme barnet fra uregulert foreldrekontakt (Bunkholdt, 2017b, s. 75-76). Oppgaven med å regulere både biologiske foreldre og det sårbare barnet ved samvær synes å være krevende og kompleks for mange slektsfosterforeldre (Kiraly & Humphreys, 2016, s. 233). En studie gjennomført av Tonheim et al. (2021, s. 29-30) viser videre til hvordan relasjonen mellom barneverntjenesten og slektsfosterforeldre er preget av at slektsfosterforeldrene er redde, "redde for å miste, redde for å kreve, redde for å være vanskelige", og som konsekvens av dette mottar manglende støtte og oppfølging. Basert på dette kan det være rimelig å anta at barnevernstjenesten bør bruke mer tid og krefter i kontaktetableringen med slektsfosterforeldre og andre involverte parter, for å forsøke å skape tillit og dempe eventuell motstand og skepsis (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 109). Barnevernstjenestens beslutninger relatert til samvær vil således bli basert på et bedre informasjonsgrunnlag og kan oppleves som mindre kontroversielle dersom barnevernet, foreldrene, fosterforeldrene og barnet gjennom kommunikative prosesser kan oppnå en felles forståelse av situasjonen (Misund, 2014, s. 67-68, 70).

5.3. Utviklingsstøttende samvær

Som med alle andre tiltak i barnevernet, skal samværs- og kontaktordninger utformes med barnets beste som rettesnor for beslutninger (Bunkholdt, 2017a, s. 219). Kollektive representasjoner av hva som er til barnets beste i samværskontekst, er blant annet ifølge Skoglund & Thørnblad (2021, s. 214) informert av samtidens vektlegging og forståelse av biologiske bånd og slektskap. Sett i lys av lovverk og EMDs dommer mot det norske barnevernet, synes det å foreligge sterke føringer for beslutninger om økt samvær basert på grunnleggende antakelser om at barn både har rett på og behov for foreldrekontakt for å bli "hele" personer (Skoglund & Thørnblad, 2021, s. 214). Slike grunnleggende antakelser om at samvær har en egenverdi synes videre innledningsvis å stemme overens med funn fra min studie, som indikerer at foreldrerelasjonen og vedlikehold av denne fremstår som viktig for en overvekt av barna (Kiraly & Humphreys, 2013; Skoglund & Thørnblad, 2021; Aldgate, 2009; Thørnblad & Holtan, 2011; Burgess et al., 2010).

Imidlertid tilsier tilknytningsteori at barn er priggitt sine omsorgspersoner, og at spørsmålet ikke er om eller i hvilken grad barn er tilknyttet sine omsorgspersoner, men om tilknytningens kvalitet, og om den er utviklingshemmende eller utviklingsfremmende for barnet (Sjøvold & Furuholmen, 2020, s. 62). Dette samsvarer med anbefalingen om at utviklingsstøttende tilknytning skal gis forrang over biologisk prinsipp, og ha en overordnet posisjon ved beslutninger om barnets beste ved samvær (Prop. 106 L, 2012-2013, s. 82). At foreldrerelasjonen og vedlikehold av denne gjennom samvær fremstår som viktig for majoriteten av barna, er dermed ikke synonymt med at kontakten erfares som uproblematisk og utelukkende positiv.

De fleste barna i studien beskriver derimot utfordringer og vanskelige følelser relatert til samvær med sine foreldre, til tross for ønsket kontakt (Kiraly & Humphreys, 2013; Skoglund & Thørnblad, 2021; Aldgate, 2009; Thørnblad & Holtan, 2011; Burgess et al., 2010). Et slikt paradoks synes også å gjenspeile seg i eksisterende forskning, hvor flere fosterbarn formidler at de gleder seg til og ønsker utvidet samvær, samtidig som de ofte blir urolige av de samværene de allerede har (Hunt et al., 2010, s. 91; Kiraly & Humphreys, 2016, s. 238). Sett i lys av fosterbarnas komplekse situasjon, hvor foreldrene ikke kan utøve forsvarlig nok

omsorg til at barna kan bo der, er det rimelig at barna kan ha ambivalente følelser knyttet til samvær (Haugli & Havik, 2010, s. 76). Det synes således en utfordring knyttet til hvordan barneverntjenesten kan tilrettelegge for kontakt og samværsordninger som møter barnas ønsker om foreldrekontakt, og samtidig ivaretar deres behov for utviklingsstøtte, da mange barn kan oppleve samværet både støttende og vanskelig (Haugli & Havik, 2010, s. 65).

Om samværene fremstår utviklingsstøttende for barnet, relateres i stor grad til foreldrenes evne til å utøve et foreldreskap av en kvalitet som får barnet til å føle seg sett, forstått og ivaretatt, samt støtter opp under barnets arbeid med å modifisere sine indre arbeidsmodeller (Bunkholdt, 2017c, s. 434). Mine funn tilsier videre at de eneste utelukkende positive beskrivelsene av foreldrekontakt assosieres av barna til frivillige samvær i en uformell, følelsesmessig trygg setting, som springer ut fra barnas forståelse av relasjonen til deres foreldre (Kiraly & Humphreys, 2013, s. 322, 325). Slike påstander underbygges av Norsk Fosterhjemsforening (2020, s. 5) som vektlegger at samværene må oppleves som trygge og naturlige for barna for å sikre utviklingsstøtte. Dette kan også sees i sammenheng med nyere kunnskap om traumebevisst omsorg, som impliserer trygghet gjennom forutsigbarhet og oversiktighet, som forutsetning for god utvikling og endring av tilknytningskvalitet hos barn som har opplevd omsorgssvikt (Nordanger & Braarud, 2017, s. 150).

Samvær vil erfares ulikt av ulike barn i ulike situasjoner, og beslutningene om samvær må reguleres i takt med deres forståelse av relasjonen (Haugli & Havik, 2010, s. 64, 66). Dette understreker ytterligere viktigheten av å adressere barnas opplevelser og følelser relatert til samvær, og følgelig veilede foreldre og andre nærstående når det gjelder innhold og form av kontakt med barna (Stang & Baugerud, 2018, s. 23). Det kan likevel tenkes at forholdene for å utøve et utviklingsstøttende foreldreskap i større grad er tilrettelagt ved plassering i slekt, hvor foreldrene gjerne er tryggere på sin status som betydningsfulle mennesker for barnet og lettere kan delta i hyppigere uformell kontakt som tilsvarer naturlig familieaktivitet (Bunkholdt, 2017b, s. 75). En studie gjennomført av McWey og Cui (2017, s. 689) konkluderte tilsvarende med at hyppigere foreldrekontakt i slekt, i tilfeller det var forsvarlig, var assosiert med bedre psykisk helse hos barna.

Motsatt reflekterer resultater fra min studie at foreldrekontakt ikke alltid fremstår forsvarlig

eller ønsket av barna, og at det kan synes særskilt vanskelig å motsette seg kontakt ved plassering i slekt (Kiraly & Humphreys, 2013, s. 322-323; Skoglund & Thørnblad, 2021, s. 219, 221; Burgess et al., 2010, s. 302; Aldgate, 2009, s. 58). Dette kan relateres til at barna i større grad er utsatt for uregulert kontakt, og at barna gjerne kan vegre seg for å snakke om utfordringer de har i samværet med sine foreldre til fosterforeldrene av hensyn til biologiske bånd og forventninger om at de bør ønske kontakt (Stang & Baugerud, 2018, s. 51). Barn har rett på beskyttelse fra kontakt som fremstår som utviklingshemmende (Barnevernloven, 1992, § 4-1). Det finnes videre ingen lovhjemmel som legitimerer en tvangsfullbyrding av samvær, da en slik inngripen krenker barnets rett til privatliv i henhold til EMK artikkel 8 (Menneskerettsloven, 1953). Barn som både eksplisitt og implisitt uttrykker at de ikke vil eller vegrer seg mot å ha samvær, må derfor få stor innflytelse og høres i det de sier. Barnevernstjenesten bør derimot undersøke årsaken til at barna ikke ønsker samvær, da dette kan omhandle forhold som kan endres, eksempelvis samværets lokalitet og innhold, og således motivere barna til å gjennomføre (Stang & Baugerud, 2018, s. 80, 113). Stang og Baugerud (2018, s. 80) påpeker imidlertid at grensen mellom motivering, overtalelse, psykologisk tvang og trusler er uklar og fordrer bevissthet.

5.4. Et barnesentrert barnevern

Barnevernsansatte er jmfør § 4-16 (Barnevernloven, 1992) forpliktet til å følge opp både barn og foreldre etter omsorgsovertakelse, og spiller herunder en viktig rolle med hensyn til tilrettelegging og oppfølging av samvær. Sett i lys av funn relatert til barns opplevelser av manglende kontroll, betydningen av informasjon og ønsker om samvær utformet på deres premisser, kan det således stilles kritiske spørsmål til at funn fra studien min også tyder på en manglende sammenheng i arbeidet, og at barna i ulik grad hadde en opplevelse av at samværsordningen reguleres eller på andre måter preges av barnevernets involvering (Thørnblad & Skoglund, 2011; Aldgate, 2009; Skoglund & Thørnblad, 2021; Kiraly & Humphreys, 2013; Burgess et al., 2010).

En studie utført av Dimmen og Trædal (2013, s. 170) viser til at saksbehandlere strever med en ambivalens når det gjelder hvorvidt slektsfosterhjem skal defineres inn under barnevernstjenestens ansvar, da slektsplasseringer er av en mer privat karakter enn andre

fosterhjemsplasseringer. Dette illustrerer de motsetningsfylte målene i barneverntjenestens arbeid, hvor det offentlige ikke skal gripe inn i det private mer enn nødvendig, samtidig som barns oppvekst i fosterhjem skal sikres gjennom oppfølging og kontroll (Dimmen & Trædal, 2013, s. 170). At saksbehandlere opplever rollen sin som uklar synes således å tillegge et økt ansvar for samarbeid rundt samværsordningen til fosterforeldre og foreldre, og vanskeliggjør barnets deltakelse i egen barnevernssak (Dimmen & Trædal, 2013, s. 167, 170). En sammenfatning av forskning kan dermed implisere at barneverntjenesten må forbedre innstasen for barn som bor i slektsfosterhjem.

En viktig forutsetning for gode medvirkningsprosesser er at ansatte i barnevernet ser det som sitt ansvar å sikre trygge møter som gir rom for at barn og unge kan uttrykke seg fritt (Paulsen, 2022, s. 91). I tillegg må man være bevisst at det ikke er en måte å sikre god medvirkning på, men at denne vil variere med barnets modenhet, alder, bakgrunn, interesser, personlige preferanser og sakens karakter (Paulsen, 2022, s. 91). Barn uttrykker et ønske om å bli lyttet til, og etterspør sosialarbeidere med en barnesentrert praksis, med kompetanse i samtalemotodikk med barn og i å innta barneperspektivet, slik at de kan få uttrykke hvordan samværene kan utformes på deres premisser (Aldgate, 2009, s. 54-55; Kiraly & Humphreys, 2013, s. 324). Selv om det må være tydelig at det er de voksne som har ansvaret for beslutningene, må barn få tilstrekkelig med informasjon til å danne mening og oppleve at de blir lyttet til (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 51).

6.Oppsummerende

Hensikten med denne studien var å generere ny viten om samvær etter omsorgsovertakelse ved plassering i slektsfosterhjem, ved å studere barns opplevelser av samværsordningen gjennom følgende problemstilling: *"Hvordan erfarer barn samvær med foreldre ved plassering i slektsfosterhjem?"*. Mine funn indikerer at barn opplever en manglende kontroll over samværsordningen, og at kontakt må organiseres i en følelsesmessig trygg setting som springer ut fra barnas forståelse av relasjonen til deres foreldre for å ikke virke utviklingshemmende. Sosialarbeideren utøver en sentral rolle i tilrettelegging og oppfølging av samvær. Ved å studere barns erfaringer synes det viktig å utvikle en barnesentrert praksis

med sosialarbeidere som har kompetanse i å samtale med barn, og i å innta barneperspektivet for å sikre gode medvirkningsprosesser som er til barnas beste. Samvær vil likevel erfares ulikt av ulike barn i ulike situasjoner, noe som understreker nødvendigheten av å få detaljert og konkret rede på hvordan ulike barn erfarer, føler og tenker omkring sine samvær.

7.Litteraturliste

- Aldgate, J. (2009). Living in Kinship Care: A Child-Centred view. *Adoption and Fostering* 33(3), 51-63. <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/030857590903300306>
- Alvik, I. A. (2021). Samvær etter omsorgsovertakelse: en undersøkelse av praksis fra fylkesnemnder og lagmannsretter (OsloMet Skriftserie 2021 4). OsloMet. https://www.bufdir.no/globalassets/global/nbbf/barnevern/samvar_etter_omsorgsovertakelse_en_undersokelse_av_praksis_fra_fylkesnemnder_og_lagmannsretter.pdf
- Angel, B. Ø. (2010). Barnet som aktør og kunnskapsbærer: en utfordring for barnevernets profesjonelle ekspertise. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 87(3), 141-151. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1891-1838-2010-03-02>
- Aveyard, H. (2019). *Doing a Literature Review in Health and Social Care: a Practical Guide* (4th ed.). McGraw-Hill Education: Open University Press.
- Barnelova. (1981). *Lov om barn og foreldre* (LOV-1981-04-08-7). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-04-08-7>
- Barnevernloven. (1992). *Lov om barneverntjenester* (LOV-1992-07-17-100). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-07-17-100>
- Barnevernsloven. (2021). *Lov om barnevern* (LOV-2021-06-18-97). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2021-06-18-97?q=barnevernsloven>
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <http://dx.doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Brottveit, G. (2018a). Om vitenskapsteoretiske begreper og grunnsyn. I G. Brottveit (Red.), *Vitenskapsteori og kvalitative forskningsmetoder: om å arbeide forskningsrelatert* (s. 16-31). Gyldendal.

- Brottveit, G. (2018b). Om forskningsdesign. I G. Brottveit (Red.), *Vitenskapsteori og kvalitative forskningsmetoder: om å arbeide forskningsrelatert* (s. 62-73). Gyldendal.
- Bufdir. (2022). Hva er barnevernsreformen? Bufdir.
<https://ny.bufdir.no/barnevernsreformen/>
- Bunkholdt, V. (2017a). *Fosterhjemsarbeid: fra rekruttering til tilbakeføring* (4.utg.). Gyldendal akademisk.
- Bunkholdt, V. (2017b). Slektsfosterhjem. I H. Sundt (Red.), *Fosterhjemshåndboka* (7.utg.) (s. 71-78). Kommuneforlaget.
- Bunkholdt, V. (2017c). Samvær og kontakt med foreldre, søsken og andre. I H. Sundt (Red.), *Fosterhjemshåndboka* (7.utg.) (s. 425-450). Kommuneforlaget.
- Bunkholdt, V. & Kvaran I. (2015). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid*. Gyldendal.
- Burgess, C., Rossvoll, F., Wallace, B. & Daniel, B. (2010). "It's just like another home, just another family, so its nae different" Children's voices in kinship care in Scotland. *Child & Family Social Work*, 15(3), 297-306.
https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.1365-2206.2009.00671.x?casa_token=V-pur_38xNwAAAAA%3Av-nMbQ_kZA7wsgjuWPD7wCn0Jkqm_SDAJSLnm7amD8rpMKv6rxynWHTxdfUjNOVG46KpVt5cATMueo
- Dimmen, S. A. & Trædal, F. (2013). Fosterhjems plassering i slekt og nettverk: Handlingsrom og dilemmaer. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 90(3), 158-173.
<https://www.idunn.no/doi/epdf/10.18261/1891-1838-90-3>
- Ellingsen, I. T., Schjelderup, L. & Omre, C. (2014). Barn og unges medvirkning i

barnevernet. I I. T. Ellingsen & R. S. Østerhaug (Red.), *Barnevernets brennpunkt: beslutningsgrunnlag og beslutninger* (s. 115-136). Universitetsforlaget.

Enroos, R., Korpinen, J. & Pösö, T. (2021). Informed consent in consensual child welfare: some reflections on its controversial nature. *European Journal of Social Work*, 24(5), 852-863. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13691457.2021.1901658>

Forandringsfabrikken kunnskapscenter. (2021). *100 barn 7-18 år om samvær i barnevernet: Det handler om oss*. <https://forandringsfabrikken.no/det-handler-om-oss/>

Gusenbauer, M. & Haddaway, N. R. (2020). Which academic search systems are suitable for systematic reviews or meta-analyses? Evaluating retrieval qualities of Google Scholar, PubMed, and 26 other resources. *Research Synthesis methods*, 11(2), 181-217. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/jrsm.1378>

Haugli, T. & Havik, T. (2010). *Samvær i barnevernsaker: psykologiske og juridiske vurderinger*. Universitetsforlaget.

Holtan, A. (2002). *Barndom i fosterhjem i egen slekt*/[Doktorgradsavhandling, Universitetet i Tromsø]. Munin Vitenarkiv. <https://uit.no/Content/361230/barndom%20i%20fosterhjem%20i%20egen%20slekt.pdf>

Holtan, A., Thørnblad, R. & Skoglund, J. (2020). *Slektsfosterhjem: mellom barnevern og familie*. Gyldendal.

Hunt, J., Waterhouse, S. & Lutman, E. (2010). Parental contact for children placed in kinship care through care proceedings. *Child and Family Law Quarterly*, 22(1), 71-92. <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/chilflq22&div=7&id=&page=>

Jacobsen, H. (2017). Små barn i fosterhjem – hvilke viktige utviklingsområder bør vi fokusere

på? I H. Sundt (Red.), *Fosterhjemshåndboka* (7.utg.) (s. 128-145). Kommuneforlaget.

Kiraly, M. & Humphreys, C. (2013). Perspectives From Young People about Family Contact in Kinship Care: "Don't Push Us – Listen More". *Australian Social Work*, 66(3), 314-327.

<https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/0312407X.2012.715658?needAccess=true>

Kiraly, M. & Humphreys, C. (2016). It's about the whole family: Family contact for children in kinship care. *Children & Family Social Work*, 21(2), 228-239.

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/cfs.12140>

Kjønstad, A., Syse, A. & Kjelland, M. (2017). *Velferdsrett I: grunnleggende rettigheter, rettssikkerhet og tvang* (6.utg.). Gyldendal juridisk.

McWey, L. M. & Cui, M. (2017). Parent-Child Contact for Youth in Foster Care: Research to Inform Practice. *Family Relations*, 66(4), 684-695.

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/fare.12276>

Menneskerettsloven. (1953). *Lov om styrking av menneskerettighetens stilling i norsk rett.*

Lovdata. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_2?fbclid=IwAR3SuWsxXtePl8MC9gXq71vshygnp4KkFddMKoQpddtWOKBW-APeumBKQQ#KAPITTEL_2

Menneskerettsloven. (1990). *Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett.*

Lovdata. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_8#KAPITTEL_8

Misund, I. B. (2014). Beslutningsteoretiske perspektiver på beslutningsprosesser i barneverntjenesten. I I. T. Ellingsen & R. S. Østerhaug (Red.), *Barnevernets brennpunkt: beslutningsgrunnlag og beslutninger* (s. 57-80). Universitetsforlaget.

Nordanger, D. Ø. & Braarud, H. C. (2017). *Utviklingstraumer: Regulering som nøkkelbegrep i en ny traumepsykologi*. Fagbokforlaget.

Norsk Fosterhjemsforening. (2020). *Samværsguide*.

<https://www.fosterhjemsforening.no/wpcontent/uploads/2020/08/Samv%C3%A6rsguiden.pdf>

Paulsen, V. (2022). *Barn og unges medvirkning i barnevernet*. Gyldendal.

Paulsen, V. & Studsrød, I. (2019). Barnet i sentrum for barnevernspedagogens yrkesutøvelse. I I. Studsrød, V. Paulsen, I. Kvaran & K. Mevik (Red.), *Barnevernspedagog: en grunnbok* (s. 25-38). Universitetsforlaget.

Prop. 106 L (2012-2013). *Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak): Endringer i barnevernloven*. Det kongelige barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/7d0ea1b89cc54939b17e69a20d5f7b48/no/pdfs/prp201220130106000dddpdfs.pdf>

Prop. 133 L (2020-2021). *Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak): Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernloven*. Det kongelige barne- og familiedepartementet.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/f325e4de00fb472f85a7a2b94124f531/no/pdfs/prp202020210133000dddpdfs.pdf>

Sjøvold, M. S. & Furuholmen, K. G. (2020). *De minste barnas stemme; sped- og småbarn utsatt for vold og omsorgssvikt* (2.utg.). Universitetsforlaget.

Skoglund, J. & Thørnblad, R. (2021). Problemer med foreldresamvær i barnevernet: unge voksnes fortellinger. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 98(3), 210-228.

<https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1891-1838-2021-03-05>

Smith, L., Brandtzæg, I. & Torsteinson, S. (2019). *Makroseparasjoner: tilknytningsbasert*

forståelse, utredning og behandlingstiltak. Fagbokforlaget.

Stang, E. G. & Baugerud, G. A. (2018). Samvær etter omsorgsovertakelse: en barnefaglig og juridisk utredning (OsloMet Rapport 10). OsloMet.

<https://skriftserien.oslomet.no/index.php/skriftserien/article/view/612/133?fbclid=IwAR0oUyloFmuTdYSZEKHWqXSxw8x5naM7KeB96GUiq1LoR9ALDRuqBnl7dz8>

Sundt, H. (2017). Fosterbarnas foreldre. I H. Sundt (Red.), *Fosterhjemshåndboka* (7.utg.) (s. 413-424). Kommuneforlaget.

Thelen, T. & Haukanes, H. (2010). *Parenting After the Century of the Child: Travelling Ideals, Institutional Negotiations and Individual Responses*. Ashgate Publishing.

Thomassen, M. (2006). *Vitenskap, kunnskap og praksis: innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag*. Gyldendal akademisk.

Thørnblad, R. & Holtan, A. (2011). Oppvekst i slektsfosterhjem: unge voksne fosterbarns familieforståelser. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 11(1), 49-67.

https://journals.oslomet.no/index.php/ungdomsforskning/article/view/1037/917?fbclid=IwAR0Kd0h8NWayeTEgbCsSoXi3tGvK751JgDz9KgwsR5--n_ZdIKdkjKA0CBg

Tonheim, M., Iversen, A. C. & Grønn-Jensen, L. (2021). Redde for å miste, redde for å kreve, redde for å være vanskelige: relasjonen mellom barneverntjenesten og slektsfosterhjem. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 98(1), s. 20-39.

<https://www.idunn.no/doi/epdf/10.18261/ISSN1891-1838-2021-01-03>

Vedlegg 1. Søkelogg

Database	Søkeord/søkekombinasjoner	Antall treff	Kommentar til søk	Inkluderte artikler
SocINDE X	Children's experiences AND (kinship OR family OR families OR kin) AND (parent contact OR family contact)	82	I søket inkluderte jeg children's experiences i samme søkefelt og kombinerte dette med AND kinship OR family OR families OR kin i neste søkefelt, samt parent contact OR family contact i et siste søkefelt. Dette resulterte i 82 treff, hvor 1 av disse møtte mine inklusjonskriterier. Dato: 06.04.21	Aldgate, J. (2009). Living in Kinship Care: A Child-Centred view. <i>Adoption and Fostering</i> 33(3), 51-63. Treff nr: 39
	Children's experiences AND (kinship care OR children in kinship care) AND (parent contact OR parent child relationship)	9	I søket inkluderte jeg children's experiences i samme søkefelt og kombinerte dette med AND	

			<p>kinship care OR children in kinship care i neste søkefelt, samt parent contact OR parent child relationship i et siste søkefelt.</p> <p>Ingen relevante nye treff.</p> <p>Dato: 06.04.21</p>	
	<p>(Children's experiences OR children's perspectives OR children's views) AND (kinship care or children in kinship care) AND (parent contact OR family contact OR visitation rights OR parental visitations)</p>	7	<p>I søket inkluderte jeg children's experiences OR children's perspectives OR children's views i samme søkefelt og kombinerte dette med AND kinship care OR children in kinship care i neste søkefelt, samt parent contact OR family contact OR visitation rights OR parental visitations i et siste søkefelt.</p>	

			<p>Jeg valgte å inkludere flere synonymer for foreldrekontakt etter anbefaling fra veileder.</p> <p>Dette resulterte i 7 treff, hvor 2 av disse møtte mine inklusjonskriterier . Ingen relevante nye treff.</p> <p>Dato: 20.04.21</p>	
PsycINFO	("Children's experiences") AND ("children in kinship care" OR "kinship care") AND (contact OR "contact with parents")	4	<p>I søket inkluderte jeg alle søkeord og kombinasjoner i samme felt.</p> <p>Ingen relevante treff.</p> <p>Dato: 08.04.21</p>	
	("Children's experiences" OR "children's perspectives" OR "children's views") AND ("kinship care" or "children in kinship care") AND ("parent contact" OR "family contact" OR "visitation	1000 4	<p>I søket inkluderte jeg alle søkeord og kombinasjoner i samme felt.</p> <p>Jeg valgte å inkludere flere synonymer for</p>	

	rights" OR "parental visitations")		foreldrekontakt etter anbefaling fra veileder. For mange treff, men jeg leste sammendraget på de 30 første artiklene søkemotoren hadde markert som mest relevant, hvor 4 av dem syntes å møte mine inklusjonskriterier . Herunder 2 nye treff, hvor jeg leste hele artikkelen. Ingen relevante nye artikler ble valgt ut etter gjennomgang. Dato: 20.04.21	
	("Children's experiences" OR "children's voices" OR "children's perspectives" OR "young people") AND ("kinship care" OR "children in kinship care") AND	4	I søket inkluderte jeg alle søkeord og kombinasjoner i samme felt. Jeg valgte å	Kiraly, M. & Humphreys, C. (2013). Perspectives from Young People about Family

	("contact" or "contact with parents")		<p>inkludere flere synonymer for "children's experiences", da dette synes som det vanskeligste inklusjonskriteriet å oppfylle.</p> <p>Dette resulterte i 4 treff, hvor 1 av disse møtte mine inklusjonskriterier</p> <p>.</p> <p>Dato: 08.04.21</p>	<p>Contact in Kinship Care: "Don't Push Us – Listen More". <i>Australian Social Work</i>, 66(3), 314-327.</p> <p>Treff nr: 3</p>
Idunn	Barns erfaringer AND samvær AND slektsfosterhjem	5	<p>I søket inkluderte jeg alle søkeord og kombinasjoner i samme felt.</p> <p>Dette resulterte i 5 treff, hvor 1 av disse møtte mine inklusjonskriterier</p> <p>.</p> <p>Dato: 08.04.21</p>	<p>Skoglund, J. & Thørnblad, R. (2021). Problemer med foreldresamvær i barnevernet: unge voksnes fortellinger. <i>Tidsskriftet Norges Barnevern</i>, 98(3), 210-228.</p> <p>Treff nr. 1</p>
Google Scholar	("Children's experiences" OR "children's voices" OR "young people") AND	98	<p>I søket inkluderte jeg alle søkeord og kombinasjoner</p>	<p>Burgess, C., Rossvoll, F., Wallace, B. &</p>

	<p>("kinship care" OR "children in kinship care") AND ("contact" or "contact with parents" or "family contact")</p>		<p>i samme felt. Jeg avgrenset søket til å gjelde litteratur publisert fra 2009.</p> <p>For mange treff, men jeg leste sammendraget på de 30 første artiklene søkemotoren hadde markert som mest relevant, hvor 4 av dem møtte mine inklusjonskriterier . 1 av disse var et nytt treff.</p> <p>Dato: 10.04.21</p>	<p>Daniel, B. (2010). "It's just like another home, just another family, so its nae different" Children's voices in kinship care in Scotland. <i>Child & Family Social Work, 15(3), 297-306.</i></p> <p>Treff nr. 16</p>
	<p>("Barns erfaringer" OR "unges erfaringer") AND ("slektsfosterhjem" OR "barn plassert i slekt" OR "oppvekst i slekt") AND ("samvær" OR "foreldrekontakt")</p>	11	<p>I søket inkluderte jeg alle søkeord og kombinasjoner i samme felt. Jeg avgrenset søket til å gjelde litteratur publisert fra 2009.</p>	

			Ingen relevante nye treff. Dato: 11.04.21	
	("Barns erfaringer" OR "unge voksne") AND ("slektsfosterhjem" OR "oppvekst i slektsfosterhjem")	40	I søket inkluderte jeg alle søkeord og kombinasjoner i samme felt. Jeg avgrenset søket til å gjelde litteratur publisert fra 2009. Jeg valgte å inkludere "unge voksne" da det syntes å foreligge flere retrospektive studier på feltet, og åpne opp for flere studier basert på fosterbarns opplevelser. 3 av artiklene møtte mine inklusjonskriterier . 1 av disse var et nytt treff.	Thørnblad, R. & Holtan, A. (2011). Oppvekst i slektsfosterhjem: unge voksne fosterbarns familieførståelser. <i>Tidsskrift for ungdomsforskning</i> , 11(1), 49-67. Treff nr. 1

			Dato: 11.04.21	
--	--	--	----------------	--